

Uživatel:Wikimiky/Pískoviště

Český registr dárců krvetvorných buněk

- dříve nazýván Český registr dárců kostní dřeně
- vznikl roku 1991 v **Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM)** v Praze
- registr eviduje a vyhledává potencionální dárce pro české i zahraniční pacienty na základě testů všeobecně známých jako "typizace HLA" (**Human Leukocyte Antigen** - systém dědičných znaků na bílých krvinkách, který je **velmi různorodý** a zásadně ovlivňuje vzájemnou snášenlivost transplantovaných buněk a organismu nemocného - je tedy nutné mít k dispozici široké spektrum možných kombinací HLA znaků, abychom vyhledali shodného dárce, což v praxi znamená mít dostatečné množství dárců)
- na světě existuje více než 60 registrů, v nichž je evidováno už téměř 19 milionů lidí

Podmínky pro vstup do registru

- věk **18 - 35 let** (evidence v registru **do 60 let věku**, nepožádá-li člověk o vyřazení nebo nenastanou-li okolnosti bránící případnému darování krvetvorných buněk)
- **dobrá zdravotní stav a žádné závažné onemocnění** (infekční žloutenka, tuberkulóza, těžké astma, AIDS, závažné onemocnění krve, cév, srdce, chronické onemocnění vnitřních orgánů, cukrovka)
- neužívá-li člověk dlouhodobě některé léky
- váha **alespoň 50 kg**
- vstupní odběr krve a poskytnutí kontaktních údajů do databáze registru

Jak se vyhledává dárce pro pacienta?

- ze vzorku krve odebrané při vstupu do registru se určí **genetické znaky na bílých krvinkách (HLA)**
- v případě shody v základních genetických znacích s pacientem následuje **další odběr krve - podrobnější krevní testy**, které upřesní míru shody s pacientem
- jestliže se na základě krevních testů potvrdí potřebný stupeň shody mezi dárce a pacientem, zahájí se přípravy na odběr krvetvorných buněk (**podrobné vyšetření zdravotního stavu**: odběr krve pro laboratorní testy, RTG srdce a plic - v případě odběru kostní dřeně také RTG pánve, EKG, interní vyšetření; případně další doplňující vyšetření)
- **pravděpodobnost**, že bude člověk vybrán jako vhodný dárce **není velká** - v registru může být evidován řadu let

Odběr krvetvorných buněk

- v současnosti se krvetvorné buňky získávají dvěma způsoby:

ODBĚR KOSTNÍ DŘENĚ

- z **pánevních kostí** (vpichy do pánevních kostí a odsátí kostní dřeně - maximálně **1500 ml**, podle váhy dárce), **v anestézii**, 2-3 dny pobyt na lůžkovém oddělení specializovaného odběrového centra; rekonvalescence
- po odběru **pobolívají vpichy** v pánevních kostech, stav dárce se vrátí do normálu do **7 - 14 dnů**

ODBĚR STIMULOVANÝCH KMENOVÝCH BUNĚK Z PERIFERNÍ KRVĚ

- **ambulantně bez narkózy**
- odběru předchází **stimulace tvorby krvetvorných buněk** (po čtyři večery před odběrem dostane dárce 1 - 2 injekce **stimulačního přípravku**, jehož účinkem se krvetvorné buňky vyplaví do krevního oběhu)
- poté se provede odběr (nastimulovaných) krvetvorných buněk ze žíly pomocí přístroje - **separátoru** (tato procedura trvá několik hodin)
- v případě nedostatečného množství odebraných buněk je třeba následující den provést kratší doplňující odběr
- dárce může mít různé reakce na stimulační přípravek, většinou je to pobolívání v kostech, v kříži, bolesti hlavy, únava - podobá se to stavu při chřipce
- potíže vyvolané stimulací odeznívají krátce po odběru

Postup při transplantaci

- vlastní transplantace se provádí velmi jednoduše - krvetvorné buňky jsou **podány do žíly** (podobně jako transfúze) a **samy si najdou místo v kostní dřeni**, kde se usadí
- před transplantací je nutné pacienta připravit chemoterapií nebo celotělovým ozářením, aby se **zničila nemocná kostní dřeň**, nebo se v kostní dřeni **udělalo místo pro uchycení nové krvetvorby**
- po **alogenní transplantaci** musí nemocní dostávat **imunosupresiva** (léky potlačující nežádoucí imunitu dárce)

Nekompletní citace webu. . Český registr dárců krve a krevních buněk : O registru [online]. ©2008. [cit. 2012-01-06]. <<http://www.darujivot.cz/o-registru.php>>.

DOUBEK, Michael. *Příprava a postup při transplantaci* [online]. ©5. 1. 2007. Poslední revize 6. 7. 2010, [cit. 2012-01-06]. <<http://www.linkos.cz/transplantace-krvetvornych-bunek/priprava-a-postup-pri-transplantaci/>>.